

বিদ্যাসাগর বিশ্ববিদ্যালয়

হুলাদিয়া সরকারি মহাবিদ্যালয়

বিষয়ঃ- মাইকেল মধুসূদন দত্তের জীবন ও সাহিত্য

গবেষণাপত্র প্রবন্ধ

বিভাগ- বি.এ জেনারেল

পেপার- SEC-4

নাম- উজ্জ্বল দাস

শ্রেণী - তৃতীয় বর্ষ (ষষ্ঠ সেমিস্টার)

রেজিস্ট্রেশন নংঃ ১১৬০৩৭৪ অফ ২০২০-২০২১

শিক্ষাবর্ষ- ২০২২-২০২৩

Department of Bengali
Bidyasaagar College
Higher Education Service

Handwritten signature and date: ০২/০৮/২৩

Department of Bengali
Haldia Government College
Debhog, Haldia, Purba Medinipur

Ref. No: BNGG/P/2022-2023/05

Date:

Project Completion Certificate

This is to certify thatUJJwal Das

with University Registration no...1160378 of 2020-2021(session) a student of Semester-VI has successfully completed the project work entitledMichael Madhusudan Datter Jibon O sahitya

for partial fulfillment of B.A.(G) degree in the academic year 2022-2023.

It has been noticed that during the course, the candidate was regular and has a keen interest to the project work.

I wish him every success in life.

24-07-23
Project Supervisor
Assistant Professor
West Bengal Education Service
Department of Bengali
Haldia Government College

Head, Department of Bengali
Head
Department of Bengali
Haldia Govt. College
West Bengal Education Service

ବୃତ୍ତାନ୍ତ ସ୍ୱାକ୍ଷର

ପ୍ରାଥମିକ ସାହିତ୍ୟ ଓ ଟେକ୍ନିକାଲ ଶିକ୍ଷା ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ
ସହ ଶାସ୍ତ୍ରମାନ ଗିରାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି SE ଟେକ୍ନିକାଲ
କ୍ରମ "କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଓ ଶିକ୍ଷା"
ପ୍ରକଳ୍ପଟି ବିଶିଷ୍ଟ ଅଟେ, ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପଟି ବିଶିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷା
ଆମାନ୍ତର ଶାସ୍ତ୍ରମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଗିରାମାନ ସମ୍ପାଦିତ
ଅଭିବୃଦ୍ଧି/ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଗିରାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି
ଏହି ସମ୍ପାଦିତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି, ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି
ଆମାନ୍ତର ଶିକ୍ଷାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଗିରାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି
ଆମାନ୍ତର ଶିକ୍ଷାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଗିରାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି

ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ଆମାନ୍ତର ଶିକ୍ଷାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି
ପ୍ରକଳ୍ପଟି ଶିକ୍ଷା ଗିରାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି, ଗିରାମାନ
ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଓ ଆମାନ୍ତର ଶିକ୍ଷାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି

ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଶିକ୍ଷା ଗିରାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି
ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଶିକ୍ଷା ଗିରାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି
ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଶିକ୍ଷା ଗିରାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି
ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଶିକ୍ଷା ଗିରାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି
ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଶିକ୍ଷା ଗିରାମାନ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଅଭିବୃଦ୍ଧି

26/07/23
ତାରିଖ

ପ୍ରକଳ୍ପ ଦାୟ
ଆମାନ୍ତର

ଅନୁଚିତ୍ର

<u>ବିଷୟ</u>	<u>ପୃଷ୍ଠା ନମ୍ବର</u>
ଦ୍ଵିତୀୟା	→ 1
ତୃତୀୟା	→ 2
ଚତୁର୍ଥୀ	→ 3
ପଞ୍ଚମୀ	→ 3
ଷଷ୍ଠୀ	→ 4—9
ସପ୍ତମୀ	→ 10
ଅଷ୍ଟମୀ	→ 11
ନବମୀ	→ 12

କବିତା କବିତା

ଆହେଲେ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ ଦତ୍ତ, ସଂକଳିତ, ବାଣୀକାରୀ,
କାଳାତୀୟ ମାଟି ପ୍ରକଟ, ଅଭିଜ୍ଞତା ହାତେ ପ୍ରକଟ,
୧୮୨୫ ମସିହା ୨୦ ଡିସେମ୍ବର ପଞ୍ଜୀକୃତ କାଳାତୀୟ
କାଳେ ତିନି ମାସକାଳିନୀ ପ୍ରାୟ, ଏକ କବିତା ଗ୍ରନ୍ଥ
ତାଙ୍କ କବିତା, ଗିତା ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟ ଦତ୍ତ ହିଲ୍ସ କାଳାତୀୟ ଏକ
ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଶିଳ୍ପୀ କାଳାତୀୟ ଦେଶୀୟ ଗ୍ରନ୍ଥାଳୟ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ
କାଳାତୀୟ ୨୦ ମସିହା - ୧ ତିନି ମାସକାଳିନୀ କାଳାତୀୟ
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ ତିନି
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ ୧୮୭୦ ମସିହା ହିଲ୍ସ କାଳାତୀୟ ତିନି ୨୦
କାଳାତୀୟ ତିନି କାଳାତୀୟ, କାଳାତୀୟ ୩ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ

ହିଲ୍ସ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ Bengal Spectator,
Literary Observer, Calcutta Library Bureau, come
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ

ଏ ମାସ କାଳାତୀୟ ତିନି କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ
କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ କାଳାତୀୟ

ବିଜ୍ଞାନୀ ଜୀବନ

କିଛି ସାଥେକେନ ସର୍ବମୁଦାବ ଦତ୍ତ ଥାଏ ଯଦିଓ ଯଦିଓ
କଲ୍ୟାଣୀ ଆଗେଇ, ଏହାକୁ ଏହା ପ୍ରଥମ ଦୁଇଟି ତିନି
ପିନ୍ଦିବୁର ଥିଲେ ସାଧନ, ୧୫-୦୦ ପ୍ରା: ତିନି ଦିନୁ ନିମ୍ନ
ଓଡ଼ି ହେ, ସର୍ବମୁଦାବ ପୁର ଖୋଲି ହାତ ଦିଲେ, ଦୁଇଟି
କରିଆତ୍ ପ୍ରତି ଯଦି ତିନି ବୃତ୍ତି ଗୋଟିଏ

ଏହି କଲ୍ୟାଣୀ ତିନି ଯଦିଓ ଦିଲେ
କୋପିଲେନ ପୁର ସୁରୋଦାୟ, ଯଦିଓ ଯଦିଓ
କୋପିଲେନ ଯଦିଓ, ସୁରୋଦାୟ, ଯଦିଓ-କାଳ ଯଦିଓ
୫-୫ ଯଦିଓ ଯଦିଓ ଯଦିଓ

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ

କିଛି ସର୍ବମୁଦାବ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଯଦିଓ ଯଦିଓ ଦିନୁ
କିଛି ସର୍ବମୁଦାବ ବିଜ୍ଞାନୀ ଯଦିଓ ଦିନ ଯଦିଓ ଯଦିଓ
ତିନି ଯଦିଓ ଯଦିଓ ଯଦିଓ - ଯଦିଓ ଯଦିଓ
କିଛି ଯଦିଓ ଯଦିଓ - ଯଦିଓ, ଯଦିଓ ଯଦିଓ ଯଦିଓ
କିଛି ଯଦିଓ ଯଦିଓ ଯଦିଓ ଯଦିଓ

କିଛି ସର୍ବମୁଦାବ ଯଦିଓ ଯଦିଓ ଯଦିଓ
କିଛି ଯଦିଓ, ଯଦିଓ ଯଦିଓ ଯଦିଓ ଯଦିଓ
କିଛି ସର୍ବମୁଦାବ ଯଦିଓ ଯଦିଓ

ମାହିତ୍ରୀ

ତିଳୋତ୍ତମା ସମ୍ପଦ, ୨୦୧୭

୩) କ୍ରାନ୍ତି ଲେଡି , ୨୦୧୭

ସୁଧାଂଶୁ ଶର୍ମା , ୨୦୧୭

ସାହାଯ୍ୟ

ପ୍ରାଣନାଥ ଶର୍ମା , ୨୦୧୭

ମାଟି

ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ଶିଖରୀ , ୨୦୧୭

ସାହାଯ୍ୟ

ଶିଖରୀ , ୨୦୧୭

ମାଟି

କାହିଁକି ୨୦୧୭ ଜଣା ମାହିତ୍ରୀ ପ୍ରଥମ ମାଟି ବାଟି,
ସୁଧାଂଶୁ ୨୦୧୭

କାହାଣୀ

- ୧) ତିଳୋତ୍ତମା ସମ୍ପଦ ଶର୍ମା (୨୦୧୭)
- ୨) ପ୍ରାଣନାଥ ଶର୍ମା (୨୦୧୭)
- ୩) ସୁଧାଂଶୁ ଶର୍ମା (୨୦୧୭)
- ୪) ଶିଖରୀ ଶର୍ମା (୨୦୧୭)
- ୫) ଚନ୍ଦ୍ରକାନ୍ତ ଶିଖରୀ (୨୦୧୭)
- ୬) ପ୍ରାଣନାଥ ଶର୍ମା (୨୦୧୭)

2084-80) ਬਿਯੋਕਾਬ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਿਬ (ਪਾਸ 'Madras',
Circulation' ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਖੇ 'Timothy Penpoenn'
ਦੁਆਰਾ 'A vision captive Ladie' ਕੀਤਾ ਜੋਗਤਿ
ਸਾਹਿਬ ਬੁਧੀਤਾਕ ਸਾਹਿਬ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਾਨਫਰੰਸ

ॐ २४०० गान प्रमाण प्रमाणित २०१

Q 'திலோதாமாபூர' கார்த்த

- [illegible]

୧) 'ସାଧବାଦର' କାର୍ଯ୍ୟ:-

- ସୂଚନାଦେଇ ଏକ ସୂଚି 'ସାଧବାଦର' କାର୍ଯ୍ୟ:-
 - ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଥମ ପଦ ପ୍ରଥମ ଅଙ୍କ ୧୮୭୧
ସାଲର ଆରମ୍ଭରୁ ଆସୁଅଛି
 - ଏ ପ୍ରଥମ ପଦ ଦିନ ପ୍ରଥମ ପଦ ବହୁଳ ସମ୍ପଦ
 - ଦ୍ୱିତୀୟ ପଦ ପ୍ରକାଶିତ ୧୮୭୧ ଏ ପଦର ମୂଲ୍ୟ କମ୍, ଏହା ଏକ ବହୁଳ ସମ୍ପଦ ଏହା ଏକ ଅବଶ୍ୟକୀୟ ପଦ
 - (୧୯୩୬) ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରଥମ ପଦ ସମ୍ପଦର ମୂଲ୍ୟ ୧୮୭୧ ଦିନ ୧
 - ଏ ପ୍ରକାଶିତ ପଦର ମୂଲ୍ୟ - ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ -
ଆବଶ୍ୟକୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ
 - 'ସାଧବାଦର' କାର୍ଯ୍ୟ' ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରଥମ ୩
ପ୍ରକାର ସୂଚି
 - ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରକାଶିତ ପ୍ରଥମ ୨-୩ ମାତ୍ର
 - ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପ୍ରଥମ ୩ ମାତ୍ର
- ୧) 'ଆବଶ୍ୟକୀୟ'
 - ୨) ଆବଶ୍ୟକୀୟ
 - ୩) ଆବଶ୍ୟକୀୟ
 - ୪) ଆବଶ୍ୟକୀୟ
 - ୫) ଆବଶ୍ୟକୀୟ
 - ୬) ଆବଶ୍ୟକୀୟ
 - ୭) ଆବଶ୍ୟକୀୟ
 - ୮) ଆବଶ୍ୟକୀୟ
 - ୯) ଆବଶ୍ୟକୀୟ

1. ଦୁଷ୍ଟାଚର ପ୍ରତି ଶୁଭକାମ,
2. (ଆଶର ପ୍ରତି ଚରା,
3. ହାତକାଳର ପ୍ରତି ଶୁଭିଚ୍ଛା,
4. ନିଶାଚର ପ୍ରତି ଶେଷି,
5. ଲକ୍ଷ୍ମୀଚର ପ୍ରତି ସୁଖକାମ,
6. ପ୍ରତି ଦ୍ରବିନୀ,
7. ଦୁର୍ଗାଚର ପ୍ରତି ପ୍ରଭୁକାମ,
8. ପ୍ରତି ଦୁଃଖକାମ,
9. କାଳଚର ପ୍ରତି ପାତକୀ,
10. ମୁଖଚର ପ୍ରତି ଧୈର୍ଯ୍ୟ,
11. ବୀଳଚର ପ୍ରତି କାମ,

୧ 'ଚୁର୍ଦ୍ଧାକାମୀ ଅଭିଷେକ' :

- ଚୁର୍ଦ୍ଧାକାମୀ ପ୍ରଥମ ଦିନର ପ୍ରାଣପାଠ୍ୟ-
ଆଦିତ୍ୟଙ୍କ 'ଚୁର୍ଦ୍ଧାକାମୀ ଅଭିଷେକ' ଶିଳା, ଶିଳା,
- ଶିଳା ଶିଳା ଚୁର୍ଦ୍ଧାକାମୀ ଅଭିଷେକ ପ୍ରଥମ ବର୍ଷ
୧୯୫୦ ପ୍ରାଣପାଠ୍ୟ ଚୁର୍ଦ୍ଧାକାମୀ ଅଭିଷେକ,
- ଚୁର୍ଦ୍ଧାକାମୀ ମାଲେଶ୍ୱରୀ ଅ ବର୍ଷ ୧୯୫୫ ଓ, ଚିତ୍ର
୭ ପ୍ରାଣପାଠ୍ୟ ପ୍ରାଣପାଠ୍ୟ ୧୯ ୧୯୫୫ ପ୍ରାଣପାଠ୍ୟ
- ଚୁର୍ଦ୍ଧାକାମୀ କାଳ ଅଭିଷେକ
- 'ଚୁର୍ଦ୍ଧାକାମୀ ଅଭିଷେକ' ଶିଳା ଆଦିତ୍ୟ
ପ୍ରଥମ ମାଲେଶ୍ୱରୀ

□ 'ବିଜ୍ଞାନ' ଅବିଜ୍ଞାନୀ, ଶାଳା ସାହିତ୍ୟର ସ୍ୱରୂପ ଧାରଣ
ଅତି ମନ୍ଦ ହେତୁ ସାଧାରଣ ମାନବ ଆଦିର ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ, ବିଲମ୍ବିତ ପ୍ରତିକ୍ରମ ଓ ତାହା ଲୋକଙ୍କ ଦେଖା ନିମନ୍ତେ।

① 'ହେଉଁ ଚାହିଁ'

□ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତତା ଧାରଣା ଲେଖକଙ୍କ ୧୯୭୧ ମସିହା
ପ୍ରତି 'ହେଉଁ ଚାହିଁ' ଲେଖା ଏହି କଥା ଆଦ୍ୟର ପ୍ରଥମ
ଅଂଶ।

□ ଚିନ୍ତାଧାରା ଅବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଏହି କାହାଣୀର ଶୂଳ ଲିପି।

□ ଶାଳା ଆଦ୍ୟ ବାସନ୍ତୀର ଅନ୍ତରାଳ ଗୁଣର
ଏହି କାହାଣୀର ଅନ୍ତରାଳ ଚିନ୍ତାଧାରା।

□ ଏହି କାହାଣୀର ଅତି ଗୁପ୍ତତା ଲୋକ ଲୋକ
(ଅନ୍ତରାଳ) ଗୋଟିଏ କାହାଣୀ ଲା।

□ ଏହି କାହାଣୀର ଅନ୍ତରାଳ ବହୁତ ଶୀଘ୍ର ଶୁଣି କାହା
ପ୍ରତିକ୍ରମର ଏହି ଆଲୋଚନା କାହାଣୀର କାହାଣୀ
ପ୍ରତି ଦିଲ୍ଲୀ ଦିଲ୍ଲୀରା।

উল্লেখ্য

কবি জীবনী ও সম্বন্ধে জানা সম্বন্ধে পরিচিতি
কবি, সম্বন্ধে অল্প কবি পুস্তক আলো
কবি পুস্তক পুস্তক আলো সম্বন্ধে পরিচিতি
অল্প পরিচিতি, পরিচিতি ও পুস্তক পরিচিতি, পরিচিতি
কবি পুস্তক পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি
পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি
পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি
পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি পরিচিতি

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ websites -

<https://bn.wikipedia.org/wiki>

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପରେ ମିଳୁଥିବା -

ଉପରେ ଉପରେ - ଭବିଷ୍ୟତରେ ଉପରେ

ଉପରେ ଉପରେ ମିଳୁଥିବା -

2016